

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова науково-методичної ради
факультету _____

Юлія ГАРКАВЕНКО

«30» серпня 2023р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 2.5 Медіасупровід кризових ситуацій

шифр із ОПШ

і повна назва навчальної дисципліни

для здобувачів вищої освіти

рівень вищої освіти Другий (магістерський)

галузь знань Об Журналістика

спеціальність Медіакомунікація

освітня програма Журналістика

рік набору 2022/2023 форма навчання денна термін навчання 1р. 4 міс.

вид дисципліни _____ обов'язкова

Розробник Темченко Лілія Василівна, доцент кафедри ММК, доцент

Погоджено гарант ОП _____

(підпис)

Людмила ХОТІУН

(ім'я та прізвище)

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри масової та міжнародної комунікації
Протокол від «15» червня 2023 року № 12

Ухвалено на засіданні науково-методичної ради факультету систем і засобів масової
комунікації

Протокол від «30» серпня 2023 року №1

**Дніпро
2023**

1. Мета дисципліни передбачає формування у здобувачів вищої освіти (другий рівень): сформувані здатність організувати й проводити професійну діяльність у сфері кризових комунікацій, оцінювати природу й характер кризи, формувати кризову й антикризову стратегію, обирати правильну стратегію при висвітленні екстремальних ситуацій, за допомогою грамотно підібраних методів і засобів кризової стратегії мінімізувати ризик патогенних впливів, створювати інформаційний продукт, ґрунтований на базових журналістських стандартах.

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей за ОП:

ЗК 2. Здатність налагоджувати та підтримувати комунікацію з різними цільовими групами.

ЗК 7. Здатність діяти на основі етичних міркувань, соціально відповідально і свідомо.

ЗК 2. Здатність налагоджувати та підтримувати комунікацію з різними цільовими групами.

ЗК 3. Здатність породжувати нові ідеї (креативність). ЗК 4. Здатність володіти й уміло застосувати в роботі мовні норми. ЗК 5. Здатність вільно використовувати державну та іноземні мови у професійній та науковій діяльності. ЗК 6. Здатність працювати в кризових ситуаціях. ЗК 7. Здатність діяти на основі етичних міркувань, соціально відповідально і свідомо

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни.

Опанування навчальної дисципліни базується на знаннях, отриманих у процесі вивчення курсів «Масова інформація та комунікація», «Журналістська джонтологія» та «Професійна підготовка».

3. Результати навчання за дисципліною та їх співвідношення із програмними результатами навчання.

сформувані здатність організувати й проводити професійну діяльність у сфері кризових комунікацій, оцінювати природу й характер кризи, формувати кризову й антикризову стратегію, обирати правильну стратегію при висвітленні екстремальних ситуацій, за допомогою грамотно підібраних методів і засобів кризової стратегії мінімізувати ризик патогенних впливів, створювати інформаційний продукт, ґрунтований на базових журналістських стандартах.

ПР06. Застосовувати спеціалізовані концептуальні новітні знання з соціальних комунікацій при розробці інноваційного проекту.

№	Результати навчання за дисципліною	Програмні результати навчання за ОП	Номери тем
2	Вміти формувати кризову й антикризову стратегію. Уникати типових помилок, які можуть бути допущені під час комунікацій зі ЗМІ й призвести до репутаційних збитків.	ПР06. Застосовувати спеціалізовані концептуальні новітні знання з соціальних комунікацій при розробці інноваційного проекту.	Т.1.1- Т.1.6
3	Усвідомлювати вплив медійного дискурсу на зниження рівня конфліктності в суспільстві та здатність масмедіа впливати на різні конфлікти .	ПР08. Передбачати поведінку аудиторії на новий інформаційний продукт чи нову інформаційну акцію.	Т.1.4- Т.1.6
6	Вести інформаційний супровід кризової ситуації залежно від її характеру, здійснювати аналіз аудиторії (зовнішньої та внутрішньої) та створювати для неї інформаційні матеріали.	ПР 12. Здійснювати комунікаційну діяльність у кризових ситуаціях.	Т.1.4- Т.1.6

4. Структура навчальної дисципліни.

Форма навчання денна

1 семестр

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин*				
		лекції	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	самостійна робота
семестр Розділ 1.						
1	Тема 1.1. Типологія кризи. Поняття антикризової та кризової комунікації.	4	2			8
2	Тема 1.2 Стратегії висвітлення кризових ситуацій.	4	2			8
3	Тема 1.3 Методологія роботи журналіста в антикризових та кризових комунікаціях	2	2			8
4	Тема 1.4 Етико-правові особливості роботи журналіста в екстремальних ситуаціях. Підготовка журналіста до роботи в кризових (екстремальних) ситуаціях	2	4			10
5	Тема 1.5 Конфліктологія. Роль ЗМІ в регулюванні конфліктів	2	2			8
6	Тема 1.6 Інформаційний супровід кризових ситуацій (підготовка матеріалів)	2	4			16
Всього		16	16			58

Тематика практичних занять

№ Темі	Тематика (назва) практичного / семінарського / лабораторного заняття	Кількість годин	Рекомендована література (№ з переліку)
Розділ 1.			
Тема 1.1	Типологія кризи. Поняття антикризової та кризової комунікації.	2	1,4,14; додаткова 2,3, 10
Тема 1.2	Стратегії висвітлення кризових ситуацій.	2	10, 12, 14, 15, додаткова 4,5,9, 11,13
Тема 1.3	Методологія роботи журналіста в антикризових та кризових комунікаціях	2	17, 21,22,23 додаткова 12,13
Тема 1.4	Етико-правові особливості роботи журналіста в екстремальних ситуаціях. Підготовка журналіста до роботи в кризових (екстремальних) ситуаціях	4	3,5,7,8, 13, 23 додаткова 19
Тема 1.5	Конфліктологія. Роль ЗМІ в регулюванні конфліктів	2	2,6,7,8,9,16, 18, 20 додаткова 7,8,9

Тема 1.6	Інформаційний супровід кризових ситуацій (підготовка матеріалів)	4	10
Всього годин		16	-

Тематика самостійної роботи

№ Теми	Тема самостійної роботи	Кількість годин	Рекомендована література (№ з переліку)
1.	Опрацювання наукової літератури з типології кризи, особливостей антикризової й кризової комунікації, з'ясування їх відмінностей.	8	1,4,14; додаткова 2,3, 10
2.	Опрацювання наукової літератури з проблем стратегії висвітлення кризових ситуацій. Аналіз конкретної ситуації.	8	10, 12, 14, 15, додаткова 4,5,9, 11,13
3.	Опрацювання наукової літератури з питань методології роботи журналіста в антикризових та кризових комунікаціях. Складання глосарію.	8	17, 21,22,23 додаткова 12,13
4.	Опрацювання наукової літератури з етико-правових аспектів роботи журналіста в екстремальних ситуацій. Перегляд журналістських матеріалів. Аналіз порушень.	10	3,5,7,8, 13, 23 додаткова 19
5	Конфліктологія. Роль ЗМІ в регулювання конфліктів.	8	2,6,7,8,9,16, 18, 20 додаткова 7,8,9
6.	Інформаційний супровід кризових ситуацій. Моделювання ситуації та її інформаційний супровід.	16	10
Всього годин		58	-

Форма навчання заочна

1 семестр

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин*				
		лекції	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	самостійна робота
семестр Розділ 1.						
1	Тема 1.1. Типологія кризи. Поняття антикризової та кризової комунікації.	0.5				10
2	Тема 1.2 Стратегії висвітлення кризових ситуацій.	0.5	0.5			10
3	Тема 1.3 Методологія роботи журналіста в антикризових та кризових комунікаціях	0.5	0.5			10
4	Тема 1.4 Етико-правові особливості роботи журналіста в екстремальних ситуаціях. Підготовка журналіста до роботи в кризових (екстремальних) ситуаціях	0.5	0.5			20

5	Тема 1.5 Конфліктологія. Роль ЗМІ в регулюванні конфліктів	-	-		16
6	Тема 1.6 Інформаційний супровід кризових ситуацій (підготовка матеріалів)	-	0.5		20
Всього		2	2		86

Тематика практичних занять

№ Теми	Тематика (назва) практичного / семінарського / лабораторного заняття	Кількість годин	Рекомендована література (№ з переліку)
<i>Розділ 1.</i>			
Тема 1.1	Типологія кризи. Поняття антикризової та кризової комунікації.	-	1,4,14; додаткова 2,3, 10
Тема 1.2	Стратегії висвітлення кризових ситуацій.	0.5	10, 12, 14, 15, додаткова 4,5,9, 11,13
Тема 1.3	Методологія роботи журналіста в антикризових та кризових комунікаціях	0.5	17, 21,22,23 додаткова 12,13
Тема 1.4	Етико-правові особливості роботи журналіста в екстремальних ситуаціях. Підготовка журналіста до роботи в кризових (екстремальних) ситуаціях	0.5	3,5,7,8, 13, 23 додаткова 19
Тема 1.5	Конфліктологія. Роль ЗМІ в регулюванні конфліктів	-	2,6,7,8,9,16, 18, 20 додаткова 7,8,9
Тема 1.6	Інформаційний супровід кризових ситуація (підготовка матеріалів)	0.5	10
Всього годин		2	-

Тематика самостійної роботи

№ Теми	Тема самостійної роботи	Кількість годин	Рекомендована література (№ з переліку)
1.	Опрацювання наукової літератури з типології кризи, особливостей антикризової й кризової комунікації, з'ясування їх відмінностей.	10	1,4,14; додаткова 2,3, 10
2.	Опрацювання наукової літератури з проблем стратегії висвітлення кризових ситуацій. Аналіз конкретної ситуації.	10	10, 12, 14, 15, додаткова 4,5,9, 11,13
3.	Опрацювання наукової літератури з питань методології роботи журналіста в антикризових та кризових комунікаціях. Складання глосарію.	10	17, 21,22,23 додаткова 12,13
4.	Опрацювання наукової літератури з етико-правових аспектів роботи журналіста в екстремальних ситуацій. Перегляд журналістських матеріалів. Аналіз порушень.	20	3,5,7,8, 13, 23 додаткова 19
5	Конфліктологія. Роль ЗМІ в регулювання конфліктів.	16	2,6,7,8,9,16, 18, 20 додаткова 7,8,9
6.	Інформаційний супровід кризових ситуацій. Моделювання ситуації та її інформаційний супровід.	20	10

Всього годин	58	-
---------------------	----	---

5. Схема формування оцінки.

5.1 Шкала відповідності оцінювання:

Відмінно/Excellent	Зараховано/Passed	90-100
Добре/Good		82-89
		75-81
Задовільно/Satisfactory		64-74
Незадовільно/Fail	Не зараховано/Fail	0-59

5.2 Форми та організація оцінювання:

Поточний контроль:

Форма оцінювання	Строки проведення оцінювання (тижні викладання)	Максимальна кількість балів
Опитування-бесіда за темами практичних робіт (теми 1-5) – 4 опитування + контрольна модульна робота	4, 6, 10, 12, 16	50
Оцінювання рівня виконання завдань для самостійної роботи (виступ, презентація за темою дослідження).	14	10
Антикризове повідомлення для різних аудиторій (внутрішньої та зовнішньої) Підготувати для організації на вибір 3 критичних запитання і відповіді на них від імені організації.	12	10
План посткризових заходів для відновлення репутації організації після кризи.	14	10
Інформаційний супровід кризової ситуації (підготовка матеріалів)	16	20
Максимальна кількість балів за поточне оцінювання		

Захист курсової роботи / проєкту :

Форма оцінювання	Строки проведення оцінювання (тижні викладання)	Максимальна кількість балів
Захист курсової роботи / проєкту	-	-

Семестровий контроль:

Форма оцінювання	Максимальна кількість балів
Диференційований залік	100

5.3 Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання знань здобувачів*	
Опанування тем практичних робіт	
Бали	Критерій
враховується: <ul style="list-style-type: none"> • ступінь глибини розуміння та засвоєння досліджуваного питання; • обґрунтованість, логічність, послідовність викладення досліджуваного питання. 	
1-4 балів «незадовільно»	Здобувач дає неправильні або дуже неповні відповіді на запитання; демонструє часткове розуміння термінів та повну відсутність аргументації власної думки; відсутня здатність до репродуктивного застосування знань.
5-6 балів «задовільно»	Здобувач дає неповні відповіді на запитання; відсутня ґрунтовна аргументація власної думки.
7-8 балів «добре»	Здобувач дає відповіді не на всі запитання, іноді відповіді фрагментарні; аргументація власної думки не завжди доведена; наявне репродуктивне застосування знань.
9-10 балів «відмінно»	Здобувач надає повні та ґрунтовні відповіді на всі запитання за темами практичних робіт; демонструє вміння визначати головне та другорядне; вдало аргументує власну думку.
Виступ -презентації	
Бали	Критерій
враховується: <ul style="list-style-type: none"> • систематизованість та обґрунтованість підбраного матеріалу; • логічність, послідовність та зрозумілість викладення матеріалу; • вміння узагальнювати, виокремлювати, порівнювати; • вміння запроваджувати результати власних досліджень у навчальний процес. 	
0 балів «незадовільно»	Здобувач або не виконав завдання або підібрав матеріал, що повністю не відповідає темі.
1-2 бали «незадовільно»	Здобувач не розкрив тему, не супроводив доповідь презентацією.
3-5 балів «задовільно»	Здобувач підготував презентацію, але не зміг викласти матеріал послідовно та логічно, доповідь не була цілісною.
6-8 балів «добре»	Здобувач підготував доповідь та її наочне забезпечення, матеріал був підібраний вдало, але не завжди простежувалась здатність здобувача підкреслити головне.
9-10 балів «відмінно»	Здобувач забезпечив вдале наочне забезпечення доповіді. Матеріал було викладено логічно й послідовно з виокремленням головних аспектів.
Підготовка повідомлення для різних аудиторій+питання	
Бали	Критерій
враховується:	

<ul style="list-style-type: none"> • ступінь глибини розуміння та засвоєння досліджуваного питання; • обґрунтованість, логічність, послідовність викладення досліджуваного питання. • доцільність питань з урахуванням особливостей аудиторії 	
0 балів «незадовільно»	Здобувач або не виконав завдання або підібрав матеріал, що повністю не відповідає темі.
1-3 бали «незадовільно»	Здобувач не розкрив тему, не супроводив доповідь поясненням.
4-6 бали «задовільно»	Здобувач підготував матеріал, але не зміг викласти матеріал послідовно та логічно, доповідь не була цілісною.
7-8 балів «добре»	Здобувач підготував доповідь та її наочне забезпечення, матеріал був підібраний вдало, але не завжди простежувалась здатність здобувача підкреслити головне.
9-10 балів «відмінно»	Здобувач ґрунтовно підготував доповідь. Матеріал було викладено логічно й послідовно з виокремленням головних аспектів.
Складання плану посткризової комунікації	
Бали	Критерій
враховується: <ul style="list-style-type: none"> • систематизованість та обґрунтованість підбраного матеріалу; • логічність, послідовність та зрозумілість викладення матеріалу; • вміння узагальнювати, виокремлювати, порівнювати; • вміння запроваджувати результати власних досліджень у навчальний процес) 	
1-3 балів «незадовільно»	Здобувач дає неправильні або дуже неповні відповіді на запитання; демонструє часткове розуміння термінів та повну відсутність аргументації власної думки; відсутня здатність до репродуктивного застосування знань.
4-6 балів «задовільно»	Здобувач дає неповні відповіді на запитання; відсутня ґрунтовна аргументація власної думки.
7-8 балів «добре»	Здобувач дає відповіді не на усі запитання, іноді відповіді фрагментарні; аргументація власної думки не завжди доведена; наявне репродуктивне застосування знань.
9-10 балів «відмінно»	Здобувач забезпечив вдале наочне забезпечення доповіді. Матеріал було викладено логічно й послідовно з виокремленням головних аспектів.

Інформаційний супровід кризової ситуації (підготовка матеріалів)	
Бали	Критерій

враховується:	
<ul style="list-style-type: none"> • систематизованість та обґрунтованість підбраного матеріалу; • логічність, послідовність та зрозумілість викладення матеріалу; • вміння узагальнювати, виокремлювати, порівнювати; • вміння запроваджувати результати власних досліджень у навчальний процес. 	
1-5 балів «незадовільно»	Відсутній чіткий план інформаційного супроводження кризової ситуації, чітке уявлення аудиторії, відсутня ґрунтовна аргументація; здатність до репродуктивного застосування знань.
6-10 балів «задовільно»	Здобувач дає неповне висвітлення кризової ситуації; недостатній аналіз, відсутня ґрунтовна аргументація.
11-14 балів «добре»	Здобувач у матеріалах висвітлює не всі аспекти кризової ситуації, наявна фрагментарність висвітлення проблеми; аргументація нечітка; аналіз ситуації потребує поглиблення, наявне репродуктивне застосування знань.
15-18 балів «відмінно»	Здобувач надає повне та ґрунтовне висвітлення ситуації; демонструє вміння визначати головне та другорядне; наводить чітку аргументацію.
19-20 балів «відмінно»	Здобувач виклав матеріал вдало та логічно, супроводив його візуалізацією.

6. Методи навчання, інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна:

Методи навчання: лекції, практичні

- інтерактивне навчання (активне залучення здобувача вищої освіти до навчального процесу під час дискусій, бесід);
- наочні методи (презентації);
- практичні методи (виконання практичних робіт);
- контекстне навчання (інтеграція результатів різних видів діяльності здобувача вищої освіти – навчальної, наукової і практичної – та їх використання під час виконання самостійного наукового дослідження);
- методи аналітичного та критичного мислення – інтелектуальна діяльність здобувача, спрямована на вирішення конкретного завдання, а також спосіб підходу до проблеми, що дозволяє виявити приховані проблеми і прийняти правильне рішення;
- самостійне навчання (опанування завдань для самостійної роботи у результаті аналізу та переосмислення рекомендованої навчальної та наукової літератури).

Інструменти та обладнання:

Мультимедійне обладнання.

Програмне забезпечення:

MS Office 365, MS Teams, MS Forms, MS PowerPoint, MS SharePoint, Zoom.

7. Рекомендована література:

Основна:

1. Білецька Т. В. ЗМІ як тригери соціальної конфліктності: українські реалії // Вісник Прикарпатського університету. Політологія / Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. – Івано-Франківськ: ЛІК, Вип.12. – 2018. – С.85–93.
2. Вязова Р. В. Концепції етнічного конфлікту: сутність та типологія // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2009. – №. 38. – С. 30-40.
3. Журналістика в умовах конфлікту: передовий досвід та рекомендації: Посібник рекомендацій для працівників ЗМІ. Київ : «Компанія ВАІТЕ», 2016. 118 с.
4. Зубарева М. А. Прикладні антикризові PR-технології : навч. посіб. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2014. 162 с.
5. Земляна І. Журналіст і (НЕ) безпека : посібник для журналістів, які працюють в небезпечних

- умовах. Київ : Софія-А, 2016. 192 с.
6. Зарувна О. С. ЗМІ в системі раннього попередження та реагування на конфлікти : дис. – КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019.
 7. ЕКСТРЕМАЛЬНА ЖУРНАЛІСТИКА: КОДЕКС ЧЕСТІ. ЧАСТИНА I .
<https://h.ua/story/19432/>
 8. ЕКСТРЕМАЛЬНА ЖУРНАЛІСТИКА: КОДЕКС ЧЕСТІ. ЧАСТИНА II
<https://h.ua/story/19433/>
 9. Кондратюк М. О. Інформаційна війна та роль мас-медіа в міжнародних конфліктах //Вісник Харківської державної академії культури. – 2013. – №. 41. – С. 108-113.
 10. Кризові комунікації в умовах надзвичайних ситуацій / В. М. Овсяник // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. Серія : Державне управління. - 2018. - № 2. - С. 105-111
 11. Мудрак Л. Комунікація і криза. Як громадам протистояти викликам і успішно діяти в період кризи. Київ : 2020.
 12. Почепцов Г., Чукут С. Інформаційна політика: навч. посіб. Київ : Знання, 2006. 663 с.
 13. М. М. Нетреба, К. А. Непомняща РОБОТА ЖУРНАЛІСТА В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ СИТУАЦІЯХ//Держава і регіони.Серія «Соціальні комунікації. 2016.№1 (25).
 14. Почепцов Г.Г. Коммуникативные технологии двадцатого века. – М.: Рефл-бук; Киев: Ваклер, 2000 – 352 с.
 15. Почепцов Г.Г. Стратегічні комунікації в політиці, бізнесі та державному управлінні : навч. посібник. Київ : Альтерпрес, 2008. 216 с.
 16. Примуш М. Політичні конфлікти та їх типи //Політичний менеджмент. – 2010. – №. 1. – С. 96-104.
 17. Різун В.В. Природа й структура комунікативного процесу // <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1005>
 18. Родик Г. Ю. Роль засобів масової комунікації в міжетнічних конфліктах //Панорама політологічних студій. – 2012. – №. 8. – С. 231-236.
 19. Стефанович А. В. Висвітлення воєнного конфлікту на Донбасі в порядку денному українського телебачення (на прикладі телеканалів «1+ 1», «112 Україна» та «5 канал») : дис. – КПП ім. Ігоря Сікорського, 2020.
 20. Фалько Н. М., Гузь Н. В. Створення простору щодо активізації засобів масової інформації в сприянні соціальному консенсусу, врегулюванню конфліктів між внутрішньо переміщеними особами та громадами //Теорія і практика сучасної психології: зб. наук. пр. – 2019. – Т. 1. – №. 1. – С. 155-162.
 21. Холод О. Журналістика й кризи (психолінгвістика когніції квантових ідей і медіа): монографія / О. Холод. – Івано-Франківськ: ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2020. – 260 с.
 22. Хоменко І. А. Методологія медійних досліджень у часи системної кризи суспільства //Українське журналістикознавство. – 2014. – №. 15. – С. 11-18.
 23. Як викладати журналістику конфлікту. Посібник для викладачів факультетів журналістики / Загальна редакція Дуцик Д.Р., - К.: ГО «Український інститут медіа та комунікації», 2019. - 112 с.

Додаткова:

1. АБВ. Збройний конфлікт в термінах (Путівник для України) Дуцик Д., Черниш В., Вороніна В., Рюче Н., Мороз І., Паперняк О., Калупаха І. – К. 2019.
2. Абетка соціальних комунікацій : довідник / укл. Г. В. Горбенко ; за наук. ред. Л. Г. Масімової. К. : Жнець, 2014. 152 с.
3. Вебб Б., Манн Дж.Д. Приціл. Як приймати кращі рішення, коли весь світ проти тебе. К.: Yakaboo Publishing, 2018. 284 с.
4. Воронко Л. М. Комунікаційні стратегії інформаційного супроводу обмежувальних заходів в період карантину. – 2021.
5. Вплив епідемії COVID-2019 на журналістику та локальні медіа в Україні. URL: <http://nsju.org/novini/vplyv-epidemiyi-covid-19-na-zhurnalistyku-ta-lokalni-media-v-ukrayini>

6. М. М. Гнатівський Т. Р. Короткий Н. В. Хендель МІЖНАРОДНЕ ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО ДОВІДНИК ДЛЯ ЖУРНАЛІСТІВ 2-ге видання, доповнене. Одеса. Фенікс.
7. Збройний конфлікт в Україні: військова підтримка незаконних збройних формувань «ДНР» та «ЛНР» з боку Російської Федерації / О.Гарбар, А.Конопкін, О.Кореньков, С.Мовчан, За ред.: О.Павліченко, О.Мартиненка / Українська Гельсінська спілка з прав людини. — К., 2018. — 40 с.
8. Конфліктно-чутлива журналістика: короткий словник-довідник термінів і понять / Н. В. Виговська, Ю. В. Любченко, К. Г. Сірінюк-Долгарьова. Запоріжжя : ЗНУ, 2019. 94 с.
9. Павлюк О. О. Феномени медіалізму та медіатизації та їх вплив на міжнародні відносини // Гілея: науковий вісник. 2017. Вип. 124. С. 308–313. Вісник гуманітарного наукового товариства: наукові праці. Випуск 21 129
10. Скібіцький О. М. Антикризовий менеджмент : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2009. 568 с.
11. Холоденко О. Коронавірусна криза призведе до викривлення українського медіаринку, – експерти. Детектор медіа. URL: <https://detector.media/community/article/177097/2020-05-13-koronavirusna-kryzapryzvede-do-vykryvlennya-ukrainskogo-mediarynku-eksperty/> 22. Як медіа адаптуються до роботи під час пандемії коронавірусу. URL: <https://www.thelede.media/istorii/2020/03/19/1288>
12. Чапала О. Ю. Засоби масової інформації в протидії кризовим явищам у суспільному житті // Наше право. 2014. №7. С. 84–87.
13. Яковлева Н. Особливості політичної комунікації в умовах українських внутрішньодержавних криз. Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право: збірник наукових праць. 2014. № 3 /4 (23/24). URL: http://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/17148/1/24_Yakovleva.pdf

8. Інформаційні ресурси:

1. Інформаційні ресурси Зрада/перемога - антикризові комунікації. Practicum: веб-сайт. URL: http://practicum.space/antykryzovi_komunikatsiyi
2. Антикризові комунікації для громадських організацій. Піранья. Закритий клуб піарників: веб-сайт. URL: <http://piranhaclub.net/crisis/>
3. <https://prometheus.org.ua/prometheusplus/management-course/>.